

**UCHWAŁA NR LVIII/458/2024
RADY GMINY WARLUBIE**

z dnia 25 stycznia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) oraz art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) i art.10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027 w brzmieniu jak w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Warlubie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie od 1 stycznia 2024 roku.

Przewodnicząca Rady Gminy

Maria Jankowska

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 - 2027

I. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 roku, poz. 2151) nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożycia tych napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, oddziaływania na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielania pomocy ich rodzinom. Alkohol jest legalnym towarem rynkowym i powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne zwłaszcza spożywany w nadmiernych ilościach. Alkohol jest przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, który przez regulacje prawne wpływa na minimalizowanie powstawania szkód.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 roku, poz. 1939 z późn. zm.) również wymienia katalog zadań, za realizację których odpowiedzialna staje się gmina. Skupiają się one wokół szeroko rozumianej pomocy osobom uzależnionym i zagrożonym uzależnieniem oraz ich rodzinom a także profilaktyce adresowanej do różnych grup wiekowych, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

Realizacja tych zadań odbywa się na podstawie uchwalanego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Warlubie na lata 2024-2028. W programie uwzględnia się cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021 – 2025 oraz rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Elementem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027 są również zadania związane z upowszechnianiem wiedzy sprzyjającej prozdrowotnym postawom oraz przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Umieszczenie zadań wynikających z odrębnych ustaw w jednym programie wynika przede wszystkim z faktu, że do większości z nich można zaproponować zbieżne działania profilaktyczne, nierzadko tożsame oraz to, że zadania do realizacji wynikające z tych ustaw mogą być finansowane z tych samych środków.

Ustawodawca wskazał gminom główne źródło pozyskania środków finansowych na realizację wskazanych zadań własnych. Jest to dochód gminy pochodzący z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml i nie może być przeznaczony na inne cele. Oznacza to, że środki pochodzące z tych opłat, są ściśle powiązane z realizacją gminnego programu i nie mogą być przeznaczone na inne, nie związane z

przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii zadania. Zadania przewidziane do realizacji, zapisane w poniższym Programie są kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych. Doświadczenia zdobyte podczas dotychczasowej realizacji pozwalają na dokładniejsze poznanie środowiska lokalnego i jego potrzeb. Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

II. Podstawy prawne

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokojenie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ograniczenie dostępności alkoholu;
- 4) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 5) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie.

Program zawiera również zadania własne w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, zawarte w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.). Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności poprzez:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;
- 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- 3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- 4) nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 5) zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Ponadto przy realizacji zadań zawartych w Programie zastosowanie mają akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz.1249 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2022 r. poz. 2123 z późn. zm.);
- 4) konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169);
- 5) Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Warlubie na lata 2021-2025 (uchwała Rady Gminy Warlubie Nr XXIV/200/2021 z dnia 28.01.2021 r.);
- 6) Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024 – 2028;
- 7) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.);

- 8) Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 991 z późn. zm.).

III. Diagnoza problemów w zakresie uzależnień w Gminie Warlubie

Dla potrzeb opracowywania Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Warlubie na poszczególne lata, w pierwszym kwartale 2022 r. przeprowadzono Diagnozę Lokalnych Zagrożeń Społecznych. Diagnoza i analiza problemów społecznych jest podstawą opracowania celów głównych i szczegółowych Programów na kolejne lata.

Badania w grupie dorosłych mieszkańców Gminy miały charakter ulicznej anonimowej ankiety w formie papierowej, która składała się z 52 pytań i obejmowała osoby, które ukończyły osiemnasty rok życia. W badaniu wzięło udział 61 osób, w tym 21% mężczyzn w wieku 25-73 lata oraz 79% kobiet w wieku 18-71 lat. Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmująca:

- 1) postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- 2) zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- 3) zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- 4) zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- 5) zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu;
- 6) zagadnienia związane z przemocą w rodzinie w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych;
- 7) zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami.

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w Gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających - konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych. Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w formie ankiety składającej się z 19 pytań, w punktach sprzedaży na terenie gminy Warlubie. Grupa badana stanowiła 13 kobiet.

Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- 1) sprzedaży alkoholu osobom nieletnim;
- 2) sprzedaży papierosów i e-papierosów nieletnim,
- 3) praw i obowiązków sprzedawców.

Podstawowym celem przeprowadzonych badań wśród uczniów była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków, dopalaczy, a także nikotyny,

e-papierosów, przemocy rówieśniczej, domowej oraz cyberprzemocy. W badaniu wzięło udział łącznie 205 uczniów ze wszystkich szkół z terenu Gminy Warlubie, w tym 94 dziewczęta i 111 chłopców w wieku 9-16 lat.

Interpretacja danych pozwoliła na sformułowanie wniosków oraz rekomendacji względem przyszłych działań profilaktycznych prowadzonych na terenie Gminy.

Dorośli mieszkańcy gminy

1. Konieczne wydaje się przede wszystkim przeprowadzenie wśród mieszkańców Gminy Warlubie kampanii informacyjnej, mającej na celu uporządkowanie podstawowej wiedzy na temat narkotyków i dopalaczy, nakierowanie na zasady działań profilaktycznych oraz zaopatrzenie w wytyczne do działania w sytuacji zatrucia. Warto również omówić np. na spotkaniach z GKRPA objawy widoczne w zachowaniu po przyjęciu dopalaczy, narkotyków, jak również wyposażyć mieszkańców w adekwatne sposoby reagowania.
2. Celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, należałoby przeprowadzić na terenie Gminy Warlubie kampanię informacyjną dotyczącą problematyki przemocy w środowisku domowym – przyczyny, konsekwencje, a także wskazanie w kampanii gdzie można otrzymać pomoc oraz w jakiej formie. Kampanie społeczne skierowane przeciwko zjawisku przemocy w rodzinie, zapewnienie pomocy osobom poszkodowanym oraz edukacja w zakresie form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.

Sprzedawcy napojów alkoholowych

1. Rekomenduje się opracowanie lokalnej kampanii na rzecz zwiększania świadomości oraz odpowiedzialności sprzedawców alkoholu i wyrobów tytoniowych, uwrażliwienie ich na szkodliwość sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim. W szczególności na konieczność posiadania odpowiedniego kodu na sprzedaż piwa bezalkoholowego. Rozkład deklaracji dotyczących sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim, jednak należy zwrócić uwagę sprzedawcom, że młodzież często prosi osoby dorosłe znajdujące się w okolicy sklepu o zakup alkoholu. Jednak jak wynika z opinii aż 50% osób sprzedających i podających alkohol na terenie Gminy Warlubie wskazało, że posiada wiedzę, iż inny sprzedawca udostępnił osobie niepełnoletniej zakup alkoholu lub nikotyny.
2. Przeprowadzenie kontroli punktów sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych, by wyeliminować miejsca, gdzie młodzież może dokonać zakupu tego rodzaju używek.
3. Rekomenduje się przeprowadzenie szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych, które będzie poruszać tematy praktycznych umiejętności w pracy sprzedawcy, naukę asertywnej odmowy – jak skutecznie i profesjonalnie, ale z szacunkiem odmawiać obsługi sprzedaży, procedury postępowania w sytuacjach nietypowych, sposobu efektywnej współpracy z Policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Dzieci i młodzież szkolna

1. Rekomenduje się przeprowadzenie kampanii informacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w celu uświadomienia jak alkohol, narkotyki i nikotyna negatywnie wpływają na organizm człowieka. Skuteczna wydaje się współpraca młodzieży przy takim przedsięwzięciu, zaangażowaniu ich do tworzenia kampanii, żeby miała ona dla nich interesującą formę.

2. Rekomenduje się również zorganizowanie zajęć dydaktycznych dotyczących kwestii cyberprzemocy. Rozwiązanie wątpliwości uczniów co do anonimowości potencjalnego sprawcy. Ważne jest też wsparcie rodziców poprzez przeprowadzenie szkolenia w zakresie pomocy dziecku, które doświadczyło agresji w Internecie. Jest to szczególnie istotne i ważne w chwili obecnej, po nauczaniu zdalnym.
3. Wzmocnienie pozytywnych zmian w zakresie radzenia sobie z problemami dotyczącymi nowych technologii, zachęcanie do ograniczenia korzystania z komputera, telewizji i telefonu, szczególnie przez dzieci i młodzież. Wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego, świetlic środowiskowych, klubów młodzieżowych, klubów sportowych dotowanych w ramach działań profilaktycznych jako wzmacnianie alternatywnej formy spędzania czasu.
4. Promowanie aktywnego i ciekawego spędzania czasu wolnego na świeżym powietrzu, tak aby aktywność na zewnątrz nie skupiała się wokół możliwości spożywania różnego rodzaju używek. Zachęcenie dzieci i młodzieży do sportu poprzez organizowanie np. konkursów sportowych, biegów, gier terenowych, które pomagają w kształtowaniu postawy zdrowego odpoczynku na świeżym powietrzu.
5. Rekomenduje się przeprowadzenie kampanii informacyjnej dla uczniów na temat przemocy, form przemocy, rodzajów przemocy oraz wzmocnienie pozytywnego wizerunku pedagoga szkolnego jako osoby, do której może udać się uczeń i omówić trudną sytuację w domu rodzinnym. Przeprowadzenie kampanii informacyjnej również dla rodziców. Omówienie szczegółowych informacji dotyczących zjawiska przemocy domowej, szkolnej, rówieśniczej, internetowej czyli cyberprzemocy oraz przemocy seksualnej.
6. Samo korzystanie z komputera może być bardzo pożyteczne dla młodych ludzi, którzy często czerpią informacje z Internetu, w związku z tym należy rozważyć prowadzenie strony internetowej, profilu w mediach społecznościowych, współpracy ze szkołą w celu umieszczenia w Internecie treści dotyczących zdrowego trybu życia, uzależnień. Nauczyciele mogą również wskazywać uczniom na lekcjach adresy ciekawych stron, które są w jakiś sposób związane z przedmiotem lekcji.
7. Godne polecenia byłoby zorganizowanie konkursów na temat uzależnień, konkursów plastycznych, pracy wspólnej nad publikacją, kolorówką, książeczką, bajką, historyjką odnośnie uzależnień i przemocy. Publikacja wydana dla młodszych pokoleń byłaby alternatywą nad zrozumieniem tego, czym jest przemoc, jak ją traktować, jak reagować, gdzie szukać pomocy. Jakie są formy, a nade wszystko walka ze stereotypami dotyczącymi przemocy.
8. Stworzenie mapy zagrożeń na terenie Gminy Warlubie, przez wytypowanie miejsc, w których gromadzi się młodzież i spożywa alkohol oraz w których dochodzi do eskalacji konfliktów, zachowań o charakterze agresywnym i przemocowym.
9. Rekomenduje się również przeprowadzenie warsztatów lub zajęć dydaktycznych w szkołach ze szczególnym zaproszeniem nauczycieli dotyczących Niebieskiej Karty tj. udzielenie informacji czym jest procedura Niebieskiej Karty, na czym polega.

IV. Cele i zadania Programu

Poziom wiedzy oraz osobiste postawy wśród dzieci i młodzieży szkolnej, a także mieszkańców Gminy Warlubie mogą wskazywać na spore różnice w postrzeganiu szkodliwości spożywania

alkoholu i jego obecności w przestrzeni publicznej. W związku z tym konieczne jest prowadzenie dalszej działalności informacyjnej i edukacyjnej z zakresu profilaktyki uzależnień zarówno dla dzieci i młodzieży szkolnej, jak i osób dorosłych. Niezbędnym jest również określenie celu głównego oraz wywodzących się z niego celów szczegółowych, co w konsekwencji pozwoli na podjęcie określonych działań skierowanych do konkretnej grupy osób.

Celem głównym Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu, narkotyków i środków odurzających oraz podejmowania innych zachowań ryzykownych przez mieszkańców gminy Warlubie.

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Cele operacyjne programu, opierając się na celach operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia w zakresie profilaktyki uzależnień, obejmujące profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi, będą realizowane w oparciu o:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych a także członków ich rodzin.

- 1) Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego - finansowanie działalności Punktu (m.in. zakup materiałów biurowych, zakup sprzętu, wyposażenia i środków czystości oraz finansowanie wynagrodzenia osób świadczących poradnictwo specjalistyczne) dla osób z problemem alkoholowym, narkotykowym i zagrożonych uzależnieniem behawioralnym. Praca Punktu polega na zleceniu podmiotom zewnętrznym świadczenia usług psychologa, pedagoga, terapeuty ds. uzależnień, specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prawnika lub zatrudnienie ww. specjalistów, którzy przekazują informację osobom uzależnionym i ich rodzinom na temat specyfiki samego problemu, ale też na temat placówek, grup terapeutycznych i publicznych ośrodków terapeutycznych. Zadanie związane jest także z potrzebą zapewnienia odpowiedniego umeblowania i wyposażenia w sprzęt, art. biurowych i inne potrzeby związane z funkcjonowaniem Punktu. Zadanie będzie realizowane w ramach redukcji szkód i rehabilitacji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, o których mowa w Narodowym Programie Zdrowia.
- 2) Prowadzenie systematycznej i kompleksowej działalności w celu kierowania na leczenie odwykowe i motywowanie do podjęcia dobrowolnego leczenia oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych.
- 3) Udzielanie wsparcia osobom po zakończonym procesie terapii uzależnień (np. poprzez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia)
- 4) Współpraca z zakładami opieki zdrowotnej i poradnią odwykową w zakresie terapii i rehabilitacji osób uzależnionych, współuzależnionych oraz młodzieży i dzieci z rodzin alkoholowych.
- 5) Finansowanie kosztów związanych z powołaniem biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia.

- 6) Ponoszenie kosztów sądowych związanych ze skierowanymi wnioskami na leczenie odwykowe.
- 7) Działania związane z redukcją szkód osób uzależnionych od alkoholu zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia, poprzez współpracę z podmiotami tworzącymi system pomocy dla osób będących w stanie nietrzeźwym, współfinansowanie świadczonej opieki medycznej, prawnej i profilaktycznej.
- 8) Edukacja zdrowotna, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia poprzez przekazywanie informacji na temat ruchów samopomocowych, o mitingach Wspólnoty Anonimowych Alkoholików.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą.

- 1) Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia, poprzez współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej i wspieranie działań zgodnych z procedurą „Niebieskie Karty”.
- 2) Finansowanie kosztów prowadzenia placówek wsparcia dziennego (świetlic środowiskowych klubów młodzieżowych, placówek opiekuńczych) oraz wynagrodzenia opiekunów w tych placówkach (świetlicach, klubach młodzieżowych, placówkach opiekuńczych) oraz osób dbających o czystość pomieszczeń, ewentualnych inwestycji związanych z dostosowaniem pomieszczeń, ich remontem lub adaptacją, zakupu niezbędnego sprzętu, wyposażania w materiały do zajęć, środki czystości, poczęstunku, jak również finansowanie wyjazdów edukacyjno-rekreacyjnych oraz zajęć i programów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej), o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.
- 3) Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi i rodzinami z problemem alkoholowym, problemem używania innych substancji psychoaktywnych lub problemem przemocy oraz w zakresie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych dla osób zatrudnionych w placówkach wsparcia dziennego (świetlic środowiskowych, klubów młodzieżowych, placówkach opiekuńczych).
- 4) Organizowanie i finansowanie superwizji lub konsultacji dla wychowawców udzielających pomocy psychologicznej dzieciom i rodzinom z problemem alkoholowym/problemem używania innych substancji psychoaktywnych/problemem przemocy.
- 5) Finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- 6) Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia poprzez finansowanie Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.
- 7) Dofinansowanie różnych form spędzania wolnego czasu – spotkań okolicznościowych, zajęć rekreacyjno-sportowych, w tym pozalekcyjnych zajęć sportowych, wycieczek krajoznawczych jako elementu programu profilaktycznego w szczególności dla dzieci i młodzieży w ramach

profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej), o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.

- 8) Finansowanie różnych form pomocy dla dzieci oraz rodzin, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie, poprzez organizację wolnego czasu i wypoczynku, wycieczek krajoznawczych z elementami programu profilaktycznego.
- 9) Organizowanie lokalnych narad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym i innymi uzależnieniami.
- 10) Prowadzenie edukacji zdrowotnej, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia poprzez zakup ulotek, broszur i poradników, związanych z problemem alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.
- 11) Prowadzenie badań ewaluacyjnych programów pomocy dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym/problemem używania innych substancji psychoaktywnych oraz programów profilaktycznych mających na celu rozwój psychospołecznych umiejętności dzieci.
- 12) Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym.
- 13) Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej poprzez:
  - 1) Organizowanie i finansowanie szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące specyfiki zjawiska przemocy w rodzinie, konsekwencji doznawania przemocy w rodzinie, funkcjonowania osób doznających przemocy i stosujących przemoc;
  - 2) Organizowanie i finansowanie szkoleń i konferencji dotyczących obowiązujących procedur, w tym procedury „Niebieskiej karty”, zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie.
  - 3) Zapewnienie osobom pracującym z członkami rodzin z problemem przemocy dostępu do superwizji, która pozwala na analizę osobistych postaw wobec ofiar i sprawców przemocy i przekonań na temat zjawiska przemocy w rodzinie, a tym samym przekłada się na bardziej profesjonalną i skuteczną pracę z klientem.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym w szczególności dla dzieci, młodzieży i rodzin, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- 1) Udział w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, szczególnie tych rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w ramach edukacji zdrowotnej, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.
- 2) Realizowanie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo - wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, przeprowadzanie

pogadanki profilaktyczno – edukacyjnych w ramach poszerzania i udoskonalania oferty realizacji programów profilaktycznych, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia, inicjowanie i wspieranie lokalnych, nowatorskich programów profilaktycznych.

- 3) Wspieranie i dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, jako integralnego elementu programu profilaktycznego, uwzględniającego zagadnienia związane ze zdrowym stylem życia - alternatywne formy spędzania wolnego czasu. Dofinansowanie różnych form zajęć rekreacyjno-sportowych w szczególności dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej), o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.
- 4) Wspieranie działań zmierzających do ograniczenia dostępności różnych substancji psychoaktywnych (między innymi „dopalaczy” oraz innych środków odurzających).
- 5) Edukacja zdrowotna, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia poprzez zakup i dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych związanych z problemem alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.
- 6) Tworzenie sieci punktów informacyjnych z danymi w zakresie dostępnej oferty pomocy.
- 7) Organizowanie oraz finansowanie dla dzieci i młodzieży warsztatów, koncertów, spektakli profilaktycznych i programów słowno-muzycznych, promujących zdrowy i bezpieczny styl życia.
- 8) Udział lub organizowanie, współorganizowanie szkoleń, konferencji, seminariów i innych form podnoszących poziom kwalifikacji realizatorów działań z zakresu profilaktyki zintegrowanej oraz problematyki uzależnień.
- 9) W ramach poszerzania i udoskonalania oferty realizacji programów profilaktycznych, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia, inicjowanie i wspieranie lokalnych, nowatorskich programów profilaktycznych.
- 10) Finansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla wychowawców, nauczycieli, pedagogów, psychologów.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

- 1) Udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej instytucjom, osobom fizycznym, organizacjom pozarządowym, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.
- 2) Współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, w zakresie:
  - a) realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, rodzin, w tym z grup podwyższonego ryzyka;
  - b) realizacji programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin;
  - c) realizacji programów szkoleniowych dla osób pracujących z osobami zagrożonymi oraz uzależnionymi;

- d) organizowania i współfinansowania szkoleń i konferencji związanych z tematem uzależnień dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, pielęgniarek, policjantów i innych przedstawicieli służb społecznych, w tym pokrywania kosztu dojazdu na szkolenia w ramach edukacji kadr, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia;
- e) wspierania działalności środowisk abstynenckich, grup samopomocowych, zrzeszających osoby uzależnione i ich rodziny poprzez dofinansowanie działań podtrzymujących proces terapii osób uzależnionych i współuzależnionych, jak również poprzez bezpłatne udostępnienie lokalu w świetlicy wiejskiej na spotkania grup;
- f) opracowania lokalnej diagnozy problemów uzależnień, w ramach monitorowania i badania problematyki, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego poprzez przeprowadzanie kontroli w zakresie przestrzegania przez przedsiębiorców zasad sprzedaży napojów alkoholowych.

- 1) Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych, o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia, poprzez prowadzenie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w celu wykrywania naruszeń ustawy.
- 2) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia - organizacja i finansowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych.

6. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby posiadające wymagane przeszkolenie w zakresie podstawowej wiedzy na temat problematyki alkoholowej i narkotykowej, zgodnie z wymogami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Do głównych zadań Komisji należy:

- 1) inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
- 2) motywowanie osoby uzależnionej do podjęcia leczenia;
- 3) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego;
- 4) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w tym podejmowanie procedur interwencyjnych na rzecz dobra małoletnich dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy;

- 5) współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii;
- 6) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych z uchwałą Rady Gminy Warlubie w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Warlubie oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych;
- 7) kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych;
- 8) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących zasad promocji i reklamy oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

V. Adresaci Programu

Program adresowany jest głównie do:

- 1) osób dorosłych;
- 2) dzieci i młodzieży;
- 3) osób uzależnionych oraz pijących szkodliwie i ryzykownie i ich rodzin;
- 4) kadry pedagogicznej szkół;
- 5) sprzedawców napojów alkoholowych;
- 6) stowarzyszeń i organizacji pozarządowych;
- 7) lokalnych instytucji współpracujących w szeroko rozumianych obszarach problemowych ujętych w niniejszym programie.

VI. Zasoby Gminne umożliwiające realizację Programu

Na terenie Gminy Warlubie działa szereg instytucji oraz podmiotów, których współpraca może przyczynić się do zwiększenia efektywności i skuteczności działań zmierzających do przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii oraz pomocy osobom uwikłanym w uzależnienie:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej - w których działają osoby przeszkolone w problematyce profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy;
- 2) Punkty Konsultacyjne dla osób z problemem uzależnienia oraz członków ich rodzin, w którym przyjmują psychologowie i terapeuci ds. uzależnień;
- 3) Grupa AA, w ramach, której spotykają się osoby z problemem alkoholowym;
- 4) Placówki wsparcia dziennego (świetlice środowiskowe, kluby młodzieżowe, placówki opiekuńcze, kluby sportowe), w których spotykają się dzieci z rodzin z problemami uzależnienia oraz dzieci ze środowisk zagrożonych alkoholizmem, narkomanią i innymi problemami;
- 5) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu;
- 6) placówki oświatowe – szkoły, przedszkola – dzięki współpracy z zatrudnionymi w szkołach nauczycielami, pedagogami oraz psychologami Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych może podejmować skuteczne działania profilaktyczne wśród dzieci, młodzieży oraz rodziców;
- 7) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gminna Przychodnia w Warlubiu;

- 8) Komisariat Policji w Nowem;
- 9) Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Warlubiu;
- 10) Klub AA „Barka”

VII. Zasady finansowania oraz sposób realizacji Programu

1. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- 1) Za wykonywanie zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie w wysokości 65 zł za jedną godzinę pracy.
- 2) Wynagrodzenie członkom Komisji wypłacane jest na podstawie podpisanej listy obecności z posiedzenia Komisji.
- 3) Za nieobecność na posiedzeniu Komisji wynagrodzenie nie przysługuje.

2. Realizatorzy Programu.

- 1) Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Warlubie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu;
- 2) Koordynatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warlubiu.

3. Finansowanie Programu.

- 1) Środki z rocznych opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, wnoszonych przez podmioty gospodarcze.
- 2) Środki z opłat od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, czyli tzw. małpek, zgodnie z ustawą z dnia 14 lutego 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2021 r.
Środki, o których mowa w art. 9³ w ust. 3 pkt 1 ustawy, przeznacza się na realizację koordynowanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.
- 3) Dodatkowym źródłem finansowania mogą być fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne środki finansowe pozyskiwane przez Gminę, jak również realizatorów i partnerów Programu.

VIII. Monitoring realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Monitoring realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii obejmuje:

- 1) sporządzanie przez Wójta raportu z wykonania w danym roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i

przedłożenie go Radzie Gminy do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego raport dotyczy;

- 2) składanie sprawozdania Krajowemu Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom;
- 3) składanie doraźnych informacji w trakcie roku dla potrzeb Wójta i Rady Gminy;
- 4) bieżąca analiza wydatków na realizację Programu w ciągu roku budżetowego.

IX. Przewidywane efekty realizacji Programu

Przewidywane efekty realizacji Programu to m.in.:

- 1) podniesienie świadomości mieszkańców Gminy wobec skutków nadużywania napojów alkoholowych, narkotyków i innych środków odurzających;
- 2) zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczeniem spożycia napojów alkoholowych oraz redukcję dostępności i zapotrzebowania na substancje narkotyczne;
- 3) udzielenie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom;
- 4) zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach poprzez modyfikowanie stylu życia, wolnego od wszelkich używek szczególnie wśród dzieci i młodzieży;
- 5) zwiększenie świadomości mieszkańców na temat różnych form przemocy i faktu, że przemoc jest przestępstwem, na które nie ma przyzwolenia we współczesnym świecie.

Uzasadnienie

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii oraz wytyczne zawarte Narodowym Programie Zdrowia nakładają na gminę obowiązek uchwalania i realizowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program ten jest finansowany ze środków uzyskiwanych z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027 przewidziano kontynuację zadań realizowanych w latach 2019-2023, jak również podjęcie nowych przedsięwzięć. Uwzględniono przede wszystkim zadania związane z prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień. Działania profilaktyczne kierowane są głównie do dzieci i młodzieży m.in. poprzez wspieranie placówek oświatowych w zakresie realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, których głównym celem jest rozbudzenie u odbiorców świadomości i odpowiedzialności za własne działania, zwiększenie umiejętności radzenia sobie z własną złością, z przejawami agresji oraz zwiększenie wiedzy wśród młodzieży o instytucjach świadczących pomoc w sytuacjach przemocowych.

Konkretna pomoc w walce z uzależnieniami kierowana będzie nadal do osób dorosłych i ich rodzin poprzez działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ważnym zadaniem Programu jest również udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy i przemoc w rodzinie pomocy psychologicznej przez specjalistę dyżurującego w Punkcie Konsultacyjnym.

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Przewodnicząca Rady Gminy

Maria Jankowska